

Cal Marcet

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Marcet. Vallhonesta. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament A prop de la urbanització Marquet, a la carretera de Sant Vicenç al pont de Vilomara.

Coordenades:

Latitud: 41.68788
Longitud: 1.87527
UTM Est (X): 406398
UTM Nord (Y): 4615734

Classificació

Número de fitxa 08262-56
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Actualment parts de la casa s'estan reformant o consolidant.
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 007A00005
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dg., 22/08/2004 - 02:00

Descripció

Marcet és una de les cases més importants de Vallhonesta, que es troba a un extrem d'aquest terme, tocant a Boades. Ha estat fruit de diferents ampliacions en successives èpoques històriques, que es poden observar en l'estructura actual de l'edifici. Està formada per l'agrupació de diferents coberts i corts a l'estructura principal de la casa. L'ampliació de les golfes que ocupen la meitat de la casa feta a finals del segle XIX, han fet que exteriorment la imatge no mostri l'estructura principal. És una casa de planta, pis i golfes, coberta amb teulada que degut a aquesta ampliació és diferent a cada crugia, degut a això es fa la descripció començant per la planta baixa que marca l'evolució històrica de l'edifici. L'estructura base de la planta baixa és de tres crugies: dues de paral·leles, en direcció SE-NW, i la tercera perpendicular a aquestes en direcció SW-NE. A elles es suma la que correspon a l'eixida que es troba a la banda oest, així com les tines a est i altres coberts al nord. La crugia més antiga que sembla correspondre a la primera casa és la SW-NE. És coberta amb volta de mig punt i destaquen dos arcs d'arc de mig punt ample que tenen el punt central a nivell del terra. Són fets amb dovelles grosses; un es troba al centre de l'estança i l'altre ha quedat tapiat en fer un mur de compartimentació. Les boixes de les tres tines donaven a aquesta crugia per la banda est, tot i que una tina ha desaparegut (la del sud), i les dues de l'est s'aprofiten com a cisternes per l'aigua. L'accés a aquesta crugia es fa a través d'una antiga porta adovellada d'arc de mig punt que es troba mig tapada per una obertura posterior i per una de les voltes afegides perpendicularment. Possiblement es tracti de la primera porta d'accés a la casa que s'obra orientada al nord. El mur en el que s'obre aquesta porta és construït amb carreus grossos, ben tallats i disposats de forma uniforme, i en ell hi ha una part d'opus spicatum a la part alta de la crugia central. Les altres dues crugies són perpendiculars a aquesta, cobertes amb volta de canó amb un arc central de descàrrega d'arc de mig punt. Les dues voltes es comuniquen entre si per una porta en que la intersecció forma una volta de creueria, destacant els muntants de pedra de la porta. La crugia més a llevant té una porta de sortida directa al pati interior i la llinda exterior porta una inscripció que posa JOAN MARCET i la data 1769. Aquesta era la porta d'entrada a la casa abans que s'habilités la directa al pis. Per la banda més a l'oest, les dues voltes que hi ha sota l'eixida estan habilitades com dues habitacions petites on dormia el pastor i on guardava els seus estris. Al costat es troba l'escala de pedra en dos trams fent angle recte que ens porta al pis. L'espai on es troba l'escala també està cobert amb volta de canó. La casa tenia tres tines de la tipologia corresponent als segles XVII-XVIII: circulars folrades amb cairons vermells de ceràmica vidrada, ubicades dins una estructura de pedra de planta quadrada i coberta amb teulada a un vessant i adjacents al mur de la casa tocant als cellers. Dues es troben a la banda de llevant i actualment s'han habilitat com cisternes d'aigua. La tercera es trobava a la banda sud i es va destruir en fer la terrassa que permet l'accés actual a la casa per la planta pis. La planta pis que es troba sobre les voltes, segueix una orientació perpendicular a les crugies centrals. Actualment l'accés principal es fa pel primer pis a la façana SE. La planta del pis s'estructura en tres crugies en direcció SW-NE, amb la sala ocupant tota la central, l'esquerra dividida en tres espais: el passadís d'accés, la cuina nova a un costat i dues habitacions a l'altre; la dreta té l'espai de l'escala que baixa a la planta i una habitació. Des de la sala s'accedeix a les golfes que ocupen la crugia de la banda sud i que es van fer a finals del segle XIX aixecant la teulada per aquesta banda. A la sala s'obre l'eixida per la banda oest.

Observacions:

(Continuació descripció) Per l'exterior encara es distingeix l'arc central que suportava aquesta i que té forma apuntada, enmig del qual es van fer les dues voltes de canó que suporten l'eixida i que ara són les habitacions del pastor. Les portes que donen a la sala tenen llindes gravades amb diferents dates: la de l'eixida té l'any 1774; la porta de l'habitació a l'esquerra de l'eixida, 1756 i el crismó; la porta de l'habitació de la banda nord, MARCET 1627. Per l'extrem nord de la sala hi ha una porta que dona sortida a una altra eixida amb dos arcs de mig punt de maó, per la que s'accedeix a la cuina antiga en la que hi ha el forn de pa. Al costat d'aquesta hi ha el pou-cisterna que porta la data 1778. A l'entorn d'aquest pati hi ha diferents coberts i corts que el tanquen. Per la banda est hi ha l'entrada principal antiga que ara és allindada però que encara conservava fa pocs anys una porta adovellada de mig punt que es va desmuntar perquè els carros no passaven. Hi havia una sínia al mateix lloc on hi havia el

molí del Marcet, al peu del Llobregat. L'aigua es feia pujar fins a una bassa que hi ha sobre la casa i d'aquí s'utilitzava per regar una plantació de presseguers que va posar l'avi de l'actual propietari. Com a dada curiosa es destaquen uns grafittis que es conserven a les parets d'una habitació de la part més nova del primer pis, a la banda NW, en la que amb llapis hi ha apuntades dades de la collita de vinya i altres, entre la segona meitat del segle XIX i principis del XX. Té dues tines transformades en cisternes i hi havia una tercera ara desapareguda. Tot i que no hi ha restes que així ho confirmin, el fet de trobar-se a prop del jaciment de Boades i de la Torre del Breny han donat peu a alguns historiadors a aventurar que podia haver hagut una vila romana al lloc que ocupa la casa.

Història

Aquesta és una de les cases grans del terme de Vallhonesta. Ja surt al fogatge de 1497, en Marcet (IGLÉSIES, 1991); i al de 1553, Joan Marcet que era batlle del terme (IGLÉSIES, 1979). Tant el fogatge com l'estructura de la casa ens mostra un edifici medieval que possiblement dati del segle XIII. Les ampliacions de la casa es farien en diferents èpoques, possiblement una primera a finals o inicis del segle XV; una segona al segle XVII, en la que es farien part de les voltes del celler; una tercera ampliació corresponent al segle XVIII, en la que s'ampliaria la casa i es refaria la sala, afegint l'eixida i altres coberts, així com les tines, corresponent a una època d'apogeu del mas. La població del terme de Vallhonesta es va veure afectada per les epidèmies de pesta del segle XIV i els conflictes del XV, tot i que es va recuperar gràcies a l'economia agrícola basada fonamentalment en la vinya. Al 1375 a Vallhonesa hi havia 13 focs; la crisi de la baixa edat mitjana va reduir la població a 4 focs i no va ser fins a principis del segle XVIII que hi hagué una recuperació substancial amb 45 habitants censats l'any 1717. Actualment hi ha 22 masos. El cultiu de la vinya i la seva comercialització va provocar un important creixement amb ampliació de la superfície conreable i la roturació de nous camps en un territori de superfície difícil que va obligar a la construcció de murs de pedra seca presents a tot el territori, i que va permetre el desenvolupament d'una pagesia rabassaire al voltant dels grans masos de la zona: la Serra, Serracanta, cal Forns, can Vinyes, Sant Jaume, cal Marcet. Els petits masos de Vallhonesta eren parcels dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, era parcer d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per garantir la seva subsistència. A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas tenia 31 parcels i era propietat de Josep Marcet, essent un dels més importants de la zona. L'àvia de l'actual propietari portava el cognom Marcet: Montserrat Prunés Marcet, va ser la que va ampliar les golfes i modificar la direcció de la teulada. Als entorns del mas hi ha aproximadament unes 30 barraques de vinya, moltes en estat avançat de destrucció.

Bibliografia

IGLÉSIES, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona.
IGLÉSIES, J. (1991). Fogatge de 1497, Estudi i transcripció. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Barcelona.
SUADES, J. (1987). "El poblament de Vallhonesta dels anys 1750-1775: venda de masos deshabitats, aposentos i la construcció d'un molí fariner". Dovella nº 22, Manresa, p. 15-18.

